

Planeringsstöd för bortfall av personal, varor och tjänster

Planeringsstödet ska vägleda myndigheter och företag i att planera eventuellt bortfall av personal och leveranser av varor och tjänster. Stödet baseras på stöd för identifiering av samhällsviktig verksamhet och kontinuitetshantering.

Identifiera, avgränsa och prioritera vilken verksamhet som ska bedrivas

Vårt samhälle måste fungera vid olika samhällsstörningar, det vill säga olyckor, kriser eller krig. För att kunna upprätthålla samhällets funktionalitet oavsett störning är vissa verksamheter viktigare än andra – de är samhällsviktiga. Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Även de verksamheter som inte är uppenbart samhällsviktiga behöver fortsätta fungera så långt möjligt även under en störning.

När ni planerar vilken verksamhet som måste fungera kan verksamheterna identifieras, avgränsas och prioriteras enligt följande:

Identifiera

- Vilka verksamheter måste kunna upprätthållas.
- Vilka verksamheter är prioriterade att upprätthållas.
- Vilka verksamheter är mindre prioriterade att upprätthållas och mest troliga att kunna flytta personal och materiella resurser från, för att förstärka prioriterad verksamhet.
- Vilka externa beroenden finns, till exempel till olika leverantörer.
- Om relevant: Uppgifter som tillkommer med anledning av en pågående händelse. Exempelvis informations- och kommunikationsfunktioner, kundtjänst och stödfunktioner gällande arbetsledning.

Avgränsa

- Bedöm om hela verksamheten ska ses som viktig eller endast delar av den.
- Bedöm om verksamheten kan upprätthållas med en lägre ambitionsnivå. Till exempel om verksamheten behöver fungera till 100%, 50%, 10% kapacitet.

Prioritera

- Vilken som är den lägsta bemanningsnivån som krävs för att upprätthålla de identifierade och avgränsade verksamheterna.
- Om möjligt: rangordna verksamheterna.
- Undersök om vissa verksamheter behöver förstärkas med personal och materiella resurser.

Hur verksamheter identifieras, avgränsas och prioriteras kan behöva omprövas beroende på hur långvarig störningen blir. Ytterligare avgränsningar och prioriteringar i verksamheten kan bli nödvändig.

Planera för att upprätthålla verksamhet

Efter din organisation har identifierat, avgränsat och prioriterat vilken verksamhet som ska upprätthållas behöver ansvariga se över sin kontinuitetsshantering och identifiera vilka alternativa lösningar som finns eller vilka åtgärder som behöver genomföras för att upprätthålla verksamheten på en tolerabel nivå.

Exempel på frågor kopplade till verksamhet som är prioriterad att upprätthålla:

Personal

Tänk på att ni gällande personalfrågor kan behöva samverka eller förhandla med skyddsombud och fackliga organisationer.

Utgångsläge

- Hur allvarliga kan konsekvenserna bli för verksamheten vid ett större personalbortfall?
- Vilka verksamheter resulterar i mest allvarliga konsekvenser om de inte kan upprätthållas?
- Hur påverkas konsekvenserna över tid? Dvs. om störningen blir långvarig? En störning kanske inte ger några större konsekvenser på kort sikt men kan på längre sikt bli oacceptabla.
- Är någon av verksamheterna särskilt sårbara för personalbortfall?
- Finns det tidpunkter när det är särskilt viktigt att personal finns tillgänglig i verksamheten? Till exempel vid ett visst datum, tid på dygnet eller årstid.
- Är det möjligt att tillfälligt placera personal till de mest prioriterade uppgifterna?
- Finns det några uppgifter (verksamheter) som bara några få medarbetare har kompetensen att genomföra?
 - Vilka har denna kompetens?
 - Kan andra medarbetare erhålla den kompetensen?
- Finns det redan kontinuitetsplaner för hur organisationen ska hantera ett stort bortfall av personal?
 - Är planerna uppdaterade med korrekt information?
 - Är planerna kommunicerade och kända inom organisationen och till de som berörs?

Planera för personalförstärkning och alternativa möjligheter för arbete

- Behöver personal finnas fysiskt på arbetsplatsen eller möjliggör arbetsuppgifterna att personal kan arbeta hemifrån?
- Vid förflyttning av personal – har ni säkerställt att personalen har rätt kompetens och förutsättningar för arbetsuppgiften?
- Kan vissa arbetsuppgifter genomföras av färre personer?

- Kan verksamheten använda arbetssätt som innebär mindre behov av fysiska kontakter? Exempelvis telefonmöten istället för fysiska möten.
- Hur hanterar ni ett långvarigt bortfall av personal?
 - Vilka befintliga möjligheter finns att förstärka verksamheterna?
 - Behövs omorganisationer, bemanningsplaner, rekrytering eller kompetensflyttning?
 - Behöver åtgärder vidtas för att begära och ta emot stöd från andra aktörer? Till exempel från andra myndigheter, bemanningsföretag, ideella organisationer eller frivilliga försvarsorganisationer.

Varor och tjänster

Utgångsläge

- Hur allvarliga kan konsekvenserna bli för verksamheten vid bortfall av viktiga varor och tjänster?
- Hur skiljer sig konsekvenserna för bortfall av olika typer av varor och tjänster?
- Vilka verksamheter påverkas mest av ett bortfall av varor och tjänster?
- Hur påverkas konsekvenserna över tid? Dvs. om störningen blir långvarig? En störning kanske inte ger några större konsekvenser på kort sikt men kan på längre sikt bli oacceptabla.
- Finns det tidpunkter när leveranserna av olika varor och tjänster är särskilt viktiga? Till exempel vid ett visst datum, tid på dygnet eller årstid.
- Finns det kontinuitetsplaner för hur organisationen ska hantera bortfall av kritiska varor och tjänster?
- Är planerna uppdaterade med korrekt information?
- Är planerna kommunicerade och kända inom organisationen och till berörda?
- Är någon beroende av varor och tjänster som er verksamhet producerar eller levererar? Hur stort och kritiskt är beroendet?

Beroende av externa leverantörer

- Vilka varor och tjänster är ni särskilt beroende av. Är några verksamheter särskilt beroende av externa leverantörer? Vilka är leverantörerna?
- Är det i avtalen reglerat vad som gäller vid störningar, är det leverantörens eller kundens ansvar?
- Hur ser dialogen ut om leverantörernas förmåga att leverera varor och tjänster?
 - Finns avtal med flera leverantörer? Om inte, kan det vara bra att se över behovet av att säkra upp avtal med andra leverantörer för varor och/eller tjänster som är kritiska för verksamheten. Detta är bra att tänka på redan i upphandlingsprocessen.
 - Vilka leverantörer är särskilt sårbara? Till exempel utifrån att det saknas alternativa leverantörer eller en bristfällig förmåga hos leverantören att kunna leverera de varor och tjänster som verksamheten är beroende av.
 - Behöver interna eller externa intressenter informeras om att det kan komma att bli brist på vissa varor och tjänster? Vilka är de och hur kontaktas de?
 - Kan er verksamhet minska förbrukningen av materiel där tillgången är begränsad?
 - Kan andra resurser användas istället för de varor och tjänster som bortfallet gäller?

Andras beroende av er verksamhet

- Har en dialog förts med de aktörer som är beroende av de varor eller tjänster som er verksamhet producerar eller levererar?
- Hur ser deras beredskap ut för eventuellt bortfall av era varor och tjänster?

Mer stöd

Stöd i att identifiera samhällsviktig verksamhet

mcf.se/samhällsviktigverksamhet

Stöd i kontinuitetshantering

På webbsidan finns en verktygslåda för arbetet med kontinuitetshantering. Den innehåller en lathund, förenklade exempel från olika verksamheter, fördjupning om kontinuitetsplan och åtgärdsplan.

mcf.se/kontinuitetshantering